

**Fra:** Terese Folgerø  
**Sendt:** 28. september 2016 14:29  
**Til:** LI-fastlegar og tilsynslegar; Mette Haukaas; John Petter Wadseth; Julie Helbostad; Anita Bjørsvik Kvamme; Grethe Korsøen; Bernt Fjordheim; Benthe Fjeldstad Helland  
**Kopi:** Reidun Sæbdal; Leni Dale; Ørjan Raknes Forthun; Kristin Moe; Kari Moland Fanebust; 'Fosse, Erna Inger'; Kristian Anton Simonsen  
**Emne:** Opplysningsplikt til barnevernet vs taushetsplikt  
**Kategorier:** ARKIVERT I FOKUS

Hei

Jeg har fått flere henvendelser om hvordan helsepersonell skal forholde seg til taushetsplikten og varslingsplikten til barnevernet.

Det har vært flere alvorlige saker i Norge. Det er viktig at alle bidrar til at omsorgssvikt/mishandling blir avdekket så tidlig som mulig.

Hvis dere er i tvil : **Meld!**

Kort oppsummert:

- **Helsepersonell har plikt til å melde fra til barnevernet, uten hinder av taushetsplikten.**
- **Plikten er personlig**
- **Opplysninger skal gis til barnevernet både når barnet er pasient, og når det er foreldre som er pasient. Man trenger altså aldri ha møtt barnet for at plikten til å melde fra inntre.**
- **Plikten gjelder alle som «har grunn til å tro», og hver og en har plikt til å gi opplysninger til barnevernet: Det betyr at f. eks helsesøster skal melde selv om hun vet eller tror at fastlegen har meldt, og omvendt. Legevakten melder selv om fastlegen har meldt, osv.**
- **Det kreves ikke sikker viten, men det må foreligge holdepunkter.**
- **Helsepersonell skal ikke selv overta barneverntjenestens rolle og fortsette undersøkelsene for å avklare bekymringen på egen hånd.**
- **Vær spesielt oppmerksomme på om følgende pasientgrupper har barn: der det er mistanke om rusmiddelmisbruk, der det er alvorlig psykisk sykdom, eller (mistanke om) vold i hjemmet.**

Helsepersonells opplysningsplikt til barnevernet er regulert i helsepersonelloven § 33. Lovteksten har følgende ordlyd:

*”Den som yter helsehjelp, skal i sitt arbeid være oppmerksom på forhold som kan føre til tiltak fra barneverntjenestens side. **Uten hinder av taushetsplikt** etter § 21 **skal helsepersonell av eget tiltak** gi opplysninger til barneverntjenesten når det er **grunn til å tro** at et barn blir mishandlet i hjemmet eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt, jf. lov om barneverntjenester § 4-10, § 4-11 og § 4-12. Det samme gjelder når et barn har vist vedvarende og alvorlige atferdsvansker, jf. nevnte lov § 4-24.*

Også etter pålegg fra de organer som er ansvarlige for gjennomføringen av lov om barneverntjenester, skal helsepersonell gi slike opplysninger.

I helseinstitusjoner skal det utpekes en person som skal ha ansvaret for utleveringen av slike opplysninger.”

På Helsedirektoratet sine nettsider finner dere dette:

<https://helsedirektoratet.no/lover/helsepersonelloven#når-har-helsepersonell-opplysningsplikt-til-barneverntjenesten?>

«Når har helsepersonell opplysningsplikt til barneverntjenesten?

Helsepersonell har opplysningsplikt når de har mistanke om at et barn blir mishandlet, utsettes for andre former for alvorlig omsorgssvikt eller dersom barnet har vist vedvarende og alvorlige atferdsvansker.' Opplysningsplikten inntreder også der det er mistanke om at et barn utsettes for alvorlige overgrep fra andre enn sine nærmeste omsorgspersoner, og der man mistenker at barn kan bli utsatt for kjønnslemløstelse.

Det kreves ikke at helsepersonellet har sikker viten om mishandling eller omsorgssvikt, men det må foreligge en begrunnet mistanke. Helsepersonellet bør så langt det er mulig og hensiktsmessig informere foreldre og barn før opplysninger gis til barnevernet.

Ytterligere informasjon om helsepersonells informasjonsplikt til barnevernet finnes i [rundskriv IS-17/2006 om helsepersonells plikt og rett til å gi opplysninger til barneverntjenesten, politiet og sosialtjenesten ved mistanke om; mishandling av barn i hjemmet, andre former for alvorlig omsorgssvikt, misbruk av rusmidler under graviditet.](#)»

I Helsedirektoratets rundskriv "Helsepersonelloven med kommentarer"

(<https://helsedirektoratet.no/publikasjoner/helsepersonelloven-med-kommentarer>) presiseres det at helsepersonell har **en individuell plikt** til å gi opplysninger til barneverntjenesten når de har grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt eller når barn har vist vedvarende og alvorlige atferdsvansker. **Plikten gjelder både der barn er pasienter og der foreldre/foresatte er pasienter.** Opplysningsplikten tilsidesetter taushetsplikten bare for informasjon som er relevant for å belyse det aktuelle barnets situasjon.

Dersom helsepersonell mistenker at barn blir utsatt for omsorgssvikt, veier hensynet til barnet tyngre enn retten til å bevare taushet om pasientens forhold. Hensynet bak bestemmelsen tilsier at det skal være lav terskel før opplysningsplikten inntreder.

Uttrykket "grunn til å tro" innebærer at det ikke kreves sikker viten om situasjonen, men det må foreligge forhold som underbygger mistanken. Det må foreligge holdepunkter for at barnet blir utsatt for mishandling eller andre former for alvorlig omsorgssvikt. Det handler om faren for at barnet blir skadet, eller står i fare for å bli skadet i omsorgssituasjonen. Dette innebærer at det stilles krav til en vurdering av forholdet. Helsepersonellet skal imidlertid ikke selv overta barneverntjenestens rolle og fortsette undersøkelsene for å avklare bekymringen på egen hånd.

Er vilkårene for opplysningsplikten til stede, **skal** det meldes.

Også der helsepersonellet ikke vet noe konkret om barnets situasjon, kan andre opplysninger personellet har gi grunnlag for melding til barnevernet. Det kan for eksempel gjelde mistanke om rusmiddelmisbruk hos foreldre/foresatte, alvorlig psykisk sykdom eller vold i hjemmet.

**Opplysningsplikten er en selvstendig plikt og knyttet til det helsepersonellet som yter helsehjelpen.**

Der flere behandlere har samme kunnskapen har hver og en plikt til å gi opplysninger til barnevernet. Der flere helsepersonell, eksempelvis helsesøster, fastlege, psykolog osv., får kjennskap til alvorlige forhold som overgrep, mishandling eller omsorgssvikt av et barn, har alle en selvstendig plikt til å melde fra

Se også:

[https://www.helsetilsynet.no/upload/Publikasjoner/rapporter2014/helsetilsynetrapport2\\_2014.pdf](https://www.helsetilsynet.no/upload/Publikasjoner/rapporter2014/helsetilsynetrapport2_2014.pdf)

mer på Helsedirektoratets nettsider: <https://helsedirektoratet.no/lover/helsepersonelloven#når-har-helsepersonell-opplysningsplikt-til-barneverntjenesten?>

Plakat fra Helsedirektoratet: <https://helsedirektoratet.no/Documents/TaushetsPlakaten.pdf>

Hilsen

Terese Folgerø  
Kommuneoverlege

tlf: 56 37 51 43  
mobil: 409 03 314

